

การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์หมอนรองคอจากกากกล้วย

ศรสวรรค์ บุญสูงเนิน¹, อีระวัฒน์ จันทิก²

1. บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์หมอนรองคอจากกากกล้วย มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอจากกากกล้วยและวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ โดยใช้วิธีการวิจัยด้วยการประยุกต์วิจัยเอกสารเน้นเทคนิคเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ตามวิธี Netnography ซึ่งทำการศึกษาหาข้อมูลและคุณสมบัติของผ้าขาวม้าเพื่อใช้ในการพัฒนาเป็นบรรจุภัณฑ์ของหมอนรองคอ และรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอจากกากกล้วย โดยให้กลุ่มตัวอย่างทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ มีการสอบถามความคิดเห็นหลังการใช้งาน และนำมาสรุปผล ในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอจากกากกล้วย

ผลการศึกษาพบว่าผลจากการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การทำปลอกหมอนรองคอจากผ้าขาวม้า โดยใช้ผ้าขาวม้ามาตัดเย็บเป็นรูปทรงปลอกหมอนรองคอ เนื้อผ้าเป็นผ้าฝ้ายเป็นผ้าที่มีคุณภาพใช้ประโยชน์ได้มากเหมาะกับประเทศไทยที่มีอากาศร้อนเพราะความร้อนได้ดี มีความทนทาน ดูแลทำความสะอาดง่าย เมื่อสัมผัสจะให้ความรู้สึกนุ่มสบาย และพบว่ากลุ่มผู้ทดลองใช้ผลิตภัณฑ์เกิดความพึงพอใจเนื่องจากผ้าขาวม้าที่ใช้เป็นปลอกหมอนนั้นมีเอกลักษณ์ทำให้ผลิตภัณฑ์ดูโดดเด่น เนื้อสัมผัสให้ความรู้สึกนุ่มสบาย เนื้อผ้ามีความยืดหยุ่น

คำสำคัญ : ผ้าขาวม้า, การพัฒนาบรรจุภัณฑ์, การออกแบบบรรจุภัณฑ์

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 0624258436 E-mail: boonsungnoen_s@silpakorn.edu

²อาจารย์ประจำ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

Development of product packaging for neck pillow from banana leaf

Sornsawan boonsungnoen

2. Abstract

The purpose of the study is to develop a banana mat product packaging and product development. To study the effect of consumer satisfaction on the development of 2-place 41 packaging of banana mat and production cost. This study uses the method of literature research, electronic literature retrieval technology, based on the network diagram. The characteristics of the white paper on packaging development in waiting and collecting comments on product packaging development. The instrument used in the experiment is a questionnaire survey. Development of banana mat packaging.

The results of this study show that the development of packaging is made up of a white cloth cover in a pillowcase. Cotton fabric is a good quality, suitable for Thai hot air, with good durability. Easy to clean, when you touch it, you will feel comfortable and comfortable. Saddle is unique, so that the product looks very unique, soft texture, soft, flexible.

Keywords: Loincloth, Packaging development, Packaging design

¹Graduate University of Graduate Studies in General Business Management, Faculty of Management, Silpakorn University, 0624258436, E-mail: boonsungnoen_s@silpakorn.edu

²Lecturer of the faculty of management Science Silpakorn University Phetchaburi Information Technology Campus

งานประชุมวิชาการระดับชาติด้านบริหารธุรกิจ ครั้งที่ 8
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

3. บทนำ

เนื่องจากปัจจุบันการเดินทางเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันด้วยสาเหตุต่างๆ เช่น เดินทางไปเรียน เดินทางไปทำงาน เดินทางท่องเที่ยว เดินทางไปธุระ เป็นต้น และการเดินทางระยะยาวเป็นสาเหตุของปัญหาความเมื่อยล้า โดยหลายคนจัดการกับความเมื่อยล้านี้ด้วยการใช้หมอนรองคอระหว่างการเดินทาง ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าในปัจจุบันสังคมเริ่มให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากธรรมชาติกันมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมองเห็นความสำคัญของการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ

ผ้าขาวม้า มีลวดลายไม่มากแตกต่างกันที่สี สัน ตารางหมากรุก เป็นลวดลายที่ดูเรียบง่าย ขั้นตอนการทอต้องอาศัยความชำนาญและสั่งสมเรียนรู้หลายชั่วอายุคน ผ้าขาวม้าผูกพันในวิถีชีวิตแบบไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน (CSJOY.COM, 2559) ซึ่ง “ผ้าขาวม้า” เป็นผ้าพื้นบ้านของไทยที่มีมายาวนานมากกว่าห้าร้อยปี เป็นผ้าสารพัดประโยชน์ที่คนไทยใช้ในชีวิตประจำวันมาช้านาน และมีชุมชนหลายแห่งที่มีประเพณีทอผ้าขาวม้าเพื่อใช้เลี้ยงชีพมายาวนาน ผ้าขาวม้าของแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านวัตถุดิบ ลายผ้า คุณสมบัติ ความเป็นมา อย่างไรก็ตามคนทั่วไปอาจจะไม่เข้าใจรายละเอียดนี้ และอาจจะมองไม่เห็นคุณค่าของผ้าขาวม้าเชิงศิลปวัฒนธรรม มีการผลิตกันในหลายชุมชนทั่วประเทศ และมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เดิมผลิตใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ปัจจุบันภาครัฐและวิชาการ มีความคิดในการจัดทำโครงการ “ผ้าขาวม้าท้องถิ่น หัตถศิลป์ไทย” ขึ้น เพื่อให้เกิดความตระหนักของคุณค่าผ้าขาวม้าในเชิงศิลปวัฒนธรรมให้เกิดสังคมส่งเสริมให้แต่ละท้องถิ่นสร้างผ้าขาวม้าให้มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นชัดเจน และส่งเสริมให้เกิดการแปรรูปผ้าขาวม้าเป็นสินค้าที่มีความหลากหลายมากขึ้นเป็นสินค้าผลิตภัณฑ์ของชุมชน หรือ OTOP ที่สามารถสร้างอาชีพและรายได้ให้กับผู้ผลิต ผู้ประกอบการ เป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดการจ้างงานและการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ เพื่อให้ผ้าขาวม้าซึ่งเป็นมรดกของแผ่นดิน ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้เป็น ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่า ได้รับการยอมรับจากผู้บริโภค (सानพลังประชา รัฐ, 2560)

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทยทรงดำ เพื่อเพิ่มมูลค่าตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการศึกษารสร้างเอกลักษณ์และการสื่อความหมายของลวดลายผ้าทอไทยทรงดำหรือผ้าขาวม้า เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบในการนำมาทำเป็นปลอกหมอนรองคอซึ่งเป็นการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนในชุมชน (จวีร์วรรณ จันพลา และคณะ , 2554)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงคิดที่จะนำเอาผ้าขาวม้ามาทำเป็นปลอกหมอน ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอจากกากกล้วยให้เกิดความน่าสนใจต่อตัวผลิตภัณฑ์เพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยจึงนำเอาผ้าขาวม้าซึ่งเป็นผ้าพื้นเมืองมาทำเป็นปลอกหมอนรองคอ อีกทั้งตัวหมอนรองคอจากกากกล้วยนั้นเป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้าจากต้นกล้วย โดยการนำเอาต้นกล้วยที่เหลือใช้มาทำเป็นสินค้าและสามารถจัดจำหน่ายได้ เป็นการส่งเสริมการทำผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติซึ่งไม่ก่อให้เกิดมลพิษหรือเป็นการเพิ่มขยะให้กับโลก สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน รวมถึงเป็นการสร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นับว่าเป็นโอกาสที่ดีในการเพิ่มมูลค่าให้กับสิ่งของที่เหลือใช้และสามารถเพิ่มช่องทางการมีรายได้ให้กับตนเอง เมื่อวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบรรจุภัณฑ์นั้นมีราคาต้นทุนที่ไม่สูงมากนัก จึงคาดว่าจะสามารถ

นำไปจัดจำหน่ายเพื่อเป็นสินค้า OTOP ได้ หรือนำไปจัดจำหน่ายให้กับผู้ที่สนใจในสินค้าประเภทอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและช่วยส่งเสริมการมีรายได้ภายในชุมชน ทั้งนี้เพื่อตอบสนองของวัตถุประสงค์ของการศึกษาทั้งสองด้านคือ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอกจากกากกล้วยและวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอกจากกากกล้วย

ภาพที่ 1 ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอกจากกากกล้วย

4.การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

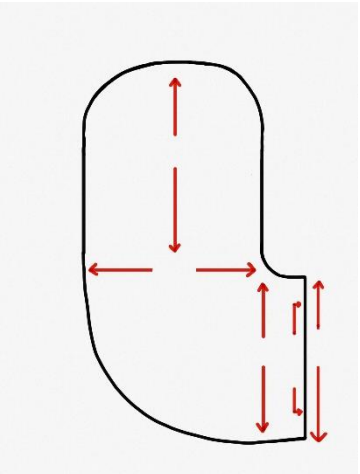

แนวคิดที่เกี่ยวกับการนำกากกล้วย(ชื่อวิทยาศาสตร์ Pisonia excelsa Blume) มาใช้ประโยชน์ นำมาจากการออกแบบผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรมจากเส้นใยต้นกล้วย โดยเป็นการพัฒนาเครื่องเรือนสมัยใหม่ที่ทอขึ้นจากเส้นใยกล้วย ซึ่งเป็นวัสดุที่ได้จากธรรมชาติเพื่อทดแทนวัสดุประเภทหนังสัตว์หรือหนังเทียมหรือผ้าบางชนิด เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าของกล้วยและพัฒนาเศรษฐกิจให้เข้มแข็งภายในชุมชน (มณฑนา ข้าหาญ,นวนพ สุวรรณภูมิ,ปิยะภรณ์ ณรงค์ศักดิ์,2559)

งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาวัสดุตกแต่งงานหัตถกรรมประเภทเครื่องจักสานจากเส้นใยกล้วย โดยศึกษากระบวนการทำแผ่นใยกล้วยที่เหมาะสมสำหรับการประดิษฐ์วัสดุตกแต่งเครื่อง จักสานซึ่งจะนำเส้นใยที่ได้จากกล้วยน้ำว้า มาพัฒนาเป็นวัสดุตกแต่งงานหัตถกรรมประเภทเครื่องจักสาน นอกจากนี้ยังได้ศึกษาลักษณะและส่วนต่างๆของต้นกล้วย เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และเลือกส่วนที่เหมาะสมในการนำมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ (รุ่งฤทัย ราพิงจิต,อภิรติ โสฬศ,นิอร ดาวเจริญพร,2558)

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทยทรงดำ เพื่อเพิ่มมูลค่าตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการศึกษาการสร้างเอกลักษณ์และการสื่อความหมายของลวดลายผ้าทอไทยทรงดำหรือผ้าขามม้า เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบในการนำมาทำเป็นปลอกหมอนรองคอซึ่งเป็นการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนในชุมชน (จวีร์วรรณ จันพลา และคณะ,2554)

ทฤษฎีความพึงพอใจ เชลลี ได้ศึกษาแนวคิด เกี่ยวกับความพึงพอใจ สรุปว่าเป็นความรู้สึกของมนุษย์สองแบบ คือ ความรู้สึกในทางบวกและความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกในทางบวกเป็นความรู้สึกที่เมื่อมีความสุข ดังนั้น ความสุขเป็นความรู้สึกที่ซับซ้อนและมีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกอื่น ๆ ความรู้สึกทางลบ-ทางบวกและความสุขมีความสัมพันธ์กัน โดยระบบความสัมพันธ์นี้เรียกว่าระบบความพึงพอใจ ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อเกิดความรู้สึกทางบวกมากกว่าความรู้สึกทางลบ (Shelli, 1995, p. 9 อ้างถึง ปรากฏกร กองแก้ว, 2546, หน้า 17)

แสดงขั้นตอนการผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติกหมอนรองคอกจากกากกล้วย (ขั้นตอนเรียงตามลำดับรูปภาพ)

	<p>ขั้นตอนที่ 1 ร่างรูปแบบและขนาดของปลอกหมอนรองคอที่ต้องการ ความสูง 11 นิ้ว ความกว้าง 14 นิ้ว ความกว้างของตัวหมอน 4 นิ้ว โดยออกแบบเป็นแบบพับทบกัน เพื่อให้ง่ายต่อการตัดเนื้อผ้าตามรูปทรง</p>
	<p>ขั้นตอนที่ 2 ตัดผ้าขาวม้าตามรูปทรงที่ออกแบบและกำหนดขนาดไว้ ตัด 2 ชิ้นเพื่อนำไปเย็บประกบเข้าด้วยกัน เมื่อกางผ้าออกจากทบจะได้รูปทรงหมอนรองคอที่ต้องการ</p>

ขั้นตอนที่ 3 นำไปเย็บขึ้นทรง เย็บประกบผ้าขาวม้า 2 ชั้น เข้าหากันโดยใช้วิธีเย็บแบบซ่อนด้ายตามรูปทรงที่กำหนด และเย็บซิปล่วงกลางของขอบรอบนอกปกอกหมอนเพื่อไม่ให้ผิวสัมผัสเสียดสีกับซิปลขณะใช้หมอนรองคอ

ขั้นตอนที่ 4 เตรียมกากกล้วยที่ผ่านขั้นตอนการผลิตที่สมบูรณ์แล้ว น้ำหนักสุทธิ 400 กรัม

ขั้นตอนที่ 5 ใส่กาบกล้วยที่เตรียมไว้ใส่เข้าไปในหมอน ให้ได้ตามความแน่นที่ต้องการ จัดรูปทรงให้เข้าที่ และรัดซิปปิดปลอกหมอน

5.ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานที่ประกอบด้วย การประยุกต์วิธีวิจัยเอกสาร(Documentary research) ในรูปแบบของ Netnography การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยมีการค้นหาข้อมูลเอกสารต่าง ๆ และสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคคลที่ใช้ผลิตภัณฑ์ นำไปสู่การเป็นแนวทางในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ให้ไปในเชิงสร้างสรรค์ โดยมีการนำเสนอผลการทดลองออกแบบบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ในรูปแบบของ Demonstration ซึ่งมีรายละเอียดขั้นตอนการวิจัยดังนี้

ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) คือการแสวงหาความเชื่อถือได้ของข้อมูลจากแหล่งที่แตกต่างกัน คือการพิสูจน์ว่าข้อมูลผู้ศึกษาที่วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ โดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากเอกสารต่าง ๆ นั้นมาศึกษาอย่างละเอียด พร้อมจัดระบบหมวดหมู่ตามความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัยที่กำหนดไว้ (สุภางค์ จันทวานิช , 2553)

1.ประชากรที่มีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอจากกบกล้วย บุคคลทั่วไปที่ใช้ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่กลุ่มผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ โดยรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี จำนวน 10 คน ที่มีการเดินทางไป-กลับระหว่างมหาวิทยาลัยและบ้าน ซึ่งพบปัญหาความเมื่อยล้าในการนั่งรถโดยสาร และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 5 คน เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอจากกบกล้วย จำนวน 15 คน

2.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบบันทึกการสำรวจบรรจุภัณฑ์หมอนรองคอรูปแบบต่าง ๆ ในร้านค้าสะดวกซื้อ ประกอบไปด้วยประเด็นต่าง ๆ เช่น รูปแบบบรรจุภัณฑ์ ราคา ข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์ ขนาด และน้ำหนักของบรรจุภัณฑ์

2.2 แนวทางการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ใช้ผลิตภัณฑ์และผู้เชี่ยวชาญ คือ ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอจากกากกล้วย บุคคลทั่วไปที่ใช้ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอ และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ สอบถามข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปพัฒนาหรือนำไปปรับใช้กับบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอจากกากกล้วย

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจและศึกษารูปแบบบรรจุภัณฑ์หมอนรองคอจากกากกล้วย

1.1 ศึกษาและสำรวจบรรจุภัณฑ์หมอนรองคอ โดยการสำรวจและจดบันทึกจากผู้ใช้ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอจากกากกล้วย บุคคลทั่วไปที่ใช้ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอ ได้มาจากการสำรวจในพื้นที่มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี และชุมชนใกล้เคียง เพื่อนำข้อมูลที่สรุปได้มาเป็นข้อมูลในการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์หมอนรองคอจากกากกล้วย

1.2 สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอ จากผู้ใช้ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอจากกากกล้วย และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ 15 คน เพื่อนำข้อมูลมาเป็นพื้นฐานในการออกแบบบรรจุภัณฑ์

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ‘BANANALEAF’ ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอจากกากกล้วย

2.1 การออกแบบและพัฒนา การสร้างและพัฒนาารูปแบบจากข้อมูลการสัมภาษณ์และสำรวจความต้องการของผู้บริโภค เพื่อให้บรรจุภัณฑ์มีผลลัพธ์ที่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค รวมถึงทฤษฎี ข้อมูลต่างๆ โดยกำหนดรูปแบบบรรจุภัณฑ์ เช่น วัสดุ ขนาด สี และการวางข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น

2.2 การสร้างต้นแบบบรรจุภัณฑ์ จากโปรแกรม เป็นกระบวนการสร้างต้นแบบบรรจุภัณฑ์ที่ได้จากการออกแบบและพัฒนา เพื่อนำต้นแบบไปทดสอบประสิทธิภาพ

2.3 ทดสอบบรรจุภัณฑ์ เป็นการทดสอบประสิทธิภาพของบรรจุภัณฑ์ โดยการตรวจสอบรูปแบบชิ้นงาน เมื่อถูกต้องแล้วจึงตัดเย็บบรรจุภัณฑ์

ขั้นตอนที่ 3 การสัมภาษณ์ความคิดเห็น และความพึงพอใจที่ต่อบรรจุภัณฑ์ ‘BANANALEAF’ ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอจากกากกล้วย

3.1 นำแบบบรรจุภัณฑ์นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ สัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อต้นแบบบรรจุภัณฑ์ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.2 นำบรรจุภัณฑ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะ และนำเสนอต่อผู้บริหารภาคผลิตภัณฑ์หมอนรองคอกจากกากกล้วย ใช้วิธีการสัมภาษณ์เพื่อสอบถามความคิดเห็น และความพึงพอใจที่มีต่อบรรจุภัณฑ์

6. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการใช้วิธีการวิจัยด้วยการประยุกต์วิจัยเอกสารเน้นเทคนิคเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ตามวิธี Netnography การประยุกต์วิธีวิจัยเชิงทดลอง และการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งเป็นการนำเอากากกล้วย รังไหม และใยไหมที่ไม่ได้ใช้แล้วมาเพิ่มมูลค่าทางการตลาด โดยการใช้วิธีการนำเอากากกล้วยที่ได้จากการตัดทิ้งและรังไหมรวมถึงใยไหมที่ไม่ได้ใช้แล้วมาทดแทนนุ่นที่อยู่ในหมอนรองคอ โดยการใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) กับกลุ่มผู้ทดลองใช้ผลิตภัณฑ์จำนวน 10 คน ดังนี้

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ในปัจจุบันสังคมเริ่มให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์ที่มาจากธรรมชาติกันมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมองเห็นความสำคัญการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบมาจากธรรมชาติ ผู้วิจัยจึงคิดที่จะนำผ้าขาวม้ามาเพิ่มมูลค่าให้ผลิตภัณฑ์และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จากการศึกษากระบวนการผลิตและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ปลอกหมอนรองคอกจากกากกล้วยนั้น พบว่ามีขั้นตอนการผลิตที่ไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อน และมีต้นทุนการผลิตที่ไม่สูงมาก และการทำปลอกหมอนรองคอกจากผ้าขาวม้าใช้เวลานั้นสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับกากกล้วย โดยใช้ผ้าขาวม้าท้องถิ่นมาทำเป็นตัวปลอกหมอน ผ้าขาวม้ามีลวดลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะมาตัดเย็บเป็นรูปทรงปลอกหมอนรองคอ เนื้อผ้าเป็นผ้าฝ้ายเป็นผ้าที่มีคุณภาพใช้ประโยชน์ได้มากเหมาะกับประเทศไทยของเราที่มีอากาศร้อนเพราะระบายอากาศและความร้อนได้ดี มีความทนทาน ดูแลทำความสะอาดง่าย เมื่อสัมผัสกับผิวหนังจะให้ความรู้สึกนุ่มสบาย โดยใช้ผ้าขาวม้าท้องถิ่นที่นำมาทำเป็นตัวปลอกหมอนเป็นผ้าที่เกิดจากการทอด้วยฝีมือชาวบ้าน ยังเป็นการเพิ่มรายได้ในชุมชนอีกด้วย

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์ โดยการให้กลุ่มผู้ทดลองใช้ผลิตภัณฑ์จำนวน ที่สามารถนำมาวิเคราะห์รวมกับการหาข้อมูลจาก netography และนำมาปรับใช้ในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ปลอกหมอนรองคอกจากกากกล้วย

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากกลุ่มผู้ที่ได้ทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ “ตัวหมอนมันก็ดูสวยดี ตัวปลอกหมอนก็เป็นความคิดที่ดี ที่มีการทำซับในในชั้นแรกเพราะมันทำให้ไม่เกิดฝุ่นด้วย แล้วตัวปลอกหมอนด้านนอกเป็นความคิดที่ดีที่นำเอาผ้าขาวม้ามาทำ เพราะมันดูมีเอกลักษณ์ทำให้สินค้าดูโดดเด่น แล้วยังช่วยส่งเสริมรายได้ให้กับคนในชุมชนได้ในอนาคตหากทำเป็นโรงงานใหญ่ๆ แต่คิดว่าน่าจะพัฒนาไปทำหมอนแบบอื่นดูบ้างให้มีความหลากหลาย เช่น หมอนสำหรับนอน หรือหมอนอิง น่าจะดี ”

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ “สัมผัสนุ่ม คล้ายๆกับหมอนรองคอที่มีตามท้องตลาดเลย ส่วนตัวปลอกหมอนถือเป็นความคิดที่ดีเลยที่มีซิปด้านในเพราะมันทำให้ไม่เกิดฝุ่นด้วย แล้วยังถอดตัวปลอกออกไปซักได้ด้วย การนำผ้าขาวม้ามาทำเป็นปลอกหมอนนั้นยังไม่เคยเห็นใครเอามาทำ ส่วนมากมักจะเอาไวนุ่มห่มกัน แต่ก็ถือเป็นสิ่งที่ดีนะเพราะมันช่วยส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้านด้วยแล้วมันยังเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยพื้นถิ่นด้วย คิดว่ามาถูกทางแล้วที่นำเอาต้นกล้วยที่ต้องทิ้งไปมาทำให้เกิดมูลค่าเพิ่ม และก็น่าจะลองพัฒนาไปทำหมอนหนุนดู เพราะมันก็ให้ความรู้สึคนุ่มและหนุนนอนได้สบายแล้วก็เปลี่ยนไปตามสรีระของเราได้ อีกอย่างถ้าต่อไปได้พัฒนามาเป็นสินค้าที่ขายก็อาจจะไม่ต้องให้เกษตรกรทำเองแต่เป็นเรารับต้นกล้วยพวกนั้นมาทำเอง จะได้ให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน”

ตารางที่ 1

ตารางแสดงผลจากการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบรรจุภัณฑ์ปลอกหมอนรองคอจากกากกล้วยต่อ 1 ชิ้น

รายการ	ต้นทุนการผลิตหมอนรองคอกากกล้วย
ค่าวัตถุดิบ	60
1.ค่าผ้าขาวม้า	40
2.ค่าซิป	20
ค่าแรงงาน	30
ค่าแรงงานตัดเย็บ	30
ค่าใช้จ่ายในการผลิต	20
1.ค่าส่งวัตถุดิบ	20

ต้นทุนการผลิต = (วัตถุดิบ+ค่าแรง+ค่าใช้จ่ายในการผลิต) / จำนวนหน่วยที่ผลิตได้

$$= (60+30+20) / 1 = 110 \text{ บาทต่อชิ้น}$$

ตารางที่ 2

ตารางแสดงผลการแบ่งประเภทต้นทุนเพื่อทำการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน

ต้นทุนผันแปร		ต้นทุนคงที่	
1.ค่าผ้าขาวม้า	40	ค่าแรงงานตัดเย็บ	30
2.ชิป	20		
รวม	60		30

วิเคราะห์จุดคุ้มทุน

$$\text{จุดคุ้มทุน} = \text{ต้นทุนคงที่} / (\text{ราคาขายต่อหน่วย} - \text{ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย})$$

$$\text{จุดคุ้มทุน} = 30 / (199 - 60) = 0.2 \text{ หรือกล่าวได้ว่าขายเพียง 1 ชิ้นก็คุ้มทุนแล้ว}$$

7.สรุปและอภิปราย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์หมอนรองคอกจากกากกล้วย ตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ คือ เพื่อการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอกจากกากกล้วย และเพื่อศึกษาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอกจากกากกล้วยให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้บริโภค สามารถนำไปใช้ได้จริงและเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ รวมถึงการวิเคราะห์ต้นทุน ซึ่งเป็นการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์หมอนรองคอกจากกากกล้วย โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยด้วยการใช้ผ้าขาวม้าที่มีสีที่หลากหลายและลายที่เป็นเอกลักษณ์รวมถึงสามารถช่วยระบายความร้อนได้ เพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์และดึงดูดผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น โดยเริ่มต้นจากการสำรวจและศึกษาข้อมูล การสร้างและพัฒนารูปแบบจากข้อมูลการสัมภาษณ์และสำรวจความต้องการของผู้บริโภค เพื่อให้บรรจุภัณฑ์มีผลลัพธ์ที่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค รวมถึงทฤษฎี ข้อมูลต่างๆ โดยกำหนดรูปแบบบรรจุภัณฑ์ เช่น วัสดุ ขนาด สี และการวางข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น จากการสำรวจพบว่าบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอกจากกากกล้วยนั้น ในปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่หมอนรองจะทำเป็นตัวการ์ตูนต่างๆตามเทรนด์ของยุคสมัยโดยใช้ผ้าที่หลากหลาย ซึ่งทางผู้วิจัยกลับมองเห็นว่าการที่ใช้ผ้าอื่น ๆ กันมากยิ่งขึ้นจะทำให้ผ้าขาวม้าที่อยู่กับประเทศมานานนั้นจะหายไปไปอีกไม่นาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนเรขา มีพร้อม และ อติเทพ สุรพงษ์ พิวัฒน์ (2560) เรื่อง การออกแบบเสื้อคลุมสตรีจากผ้าขาวม้าด้วยเทคนิคการปรับแบบตัด ซึ่งในเรื่องของลวดลายบนบรรจุภัณฑ์ไม่เพียงแต่จะอนุรักษ์ความเป็นไทยแล้ว ยังช่วยลดต้นทุนในการผลิตอีกด้วย เนื่องจากราคาผ้าขาวม้านั้นไม่แพงและคุณภาพดี ไม่เหม็นอับง่ายเพราะผ้าระบายความร้อนได้ดี ซึ่งเมื่อนำมาสวมให้กับหมอนรองคอกจากกากกล้วยนั้น เวลานอนจะรู้สึกนุ่มสบาย หมอนไม่มีกลิ่นเหม็นอับ ไม่เมื่อยคอ บรรจุภัณฑ์มีขนาด ความสูง 11 นิ้ว ความกว้าง 14 นิ้ว ความกว้างของตัวหมอน 4 นิ้ว

เมื่อนำบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ของหมอนรองคอกจากกากกล้วย ที่ผ่านการออกแบบและปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ตรวจสอบอีกครั้ง ผลปรากฏว่า ผลิตภัณฑ์ดูมีเอกลักษณ์มากขึ้น ผลิตภัณฑ์มีความละเอียดในการปักเย็บ มีความชัดเจนของผลิตภัณฑ์ที่อนุรักษ์ความเป็นไทย มีความนุ่มสบายไม่ต่างจากหมอนรองคอทั่วไป มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ผลิตภัณฑ์มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้นและเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณธิดา เหล่าพวงศักดิ์ (2562) เรื่อง การประยุกต์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในผลิตภัณฑ์มะพร้าวตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประชิต ทิณบุตร เรื่อง ความสำคัญของการบรรจุภัณฑ์ ซึ่งการเลือกใช้สีและลวดลายบนบรรจุภัณฑ์ทำให้เกิดความรู้สึกที่สอดคล้องกับผลิตภัณฑ์ที่ห่อหุ้มอยู่ภายใน เป็นการดึงดูดผู้บริโภคที่ดี ซึ่งเกิดจากองค์ประกอบหลายด้าน เช่น สี สีสัน รูปทรง ลักษณะ ข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์ ซึ่งจากการนำรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่ผ่านการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์เรียบร้อยแล้วได้มีการนำหมอนรองคอกจากกากกล้วยที่สวมปลอกหมอนรองคอผ้าขาวม้า นำเสนอต่อบุคคลที่เดินทางไกลโดยใช้ยานพาหนะในการเดินทาง หรือบุคคลที่มีอาการนอนแล้วปวดต้นคอ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เพื่อสอบถามความคิดเห็น และความพึงพอใจที่มีต่อบรรจุภัณฑ์

ซึ่งจากการพัฒนารูปแบบของบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์หมอนรองคอกจากกากกล้วย ตอบโจทย์ผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ สอดคล้องกับโมเดล พฤติกรรมผู้บริโภค (Kotler, 2003) ตัวแบบพฤติกรรมผู้บริโภค S-R Model เป็นการศึกษาถึงเหตุจูงใจที่ทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค โดยเริ่มจากสิ่งกระตุ้น (Stimulus) ที่ทำให้มีความต้องการสิ่งนั้นๆ เกิดจากสิ่งกระตุ้นจะเข้ามาทางความรู้สึก (Buyer's black box) ซึ่งผู้ประกอบการไม่สามารถคาดเดาได้ถึงความรู้สึกการนึกคิดของผู้ซื้อหรือผู้บริโภค ซึ่งได้รับอิทธิพลจากลักษณะแตกต่างกันของผู้ซื้อ (Buyer's Characteristics) แล้วเกิดการตอบสนองของผู้ซื้อ (Buyer's Response) และการตัดสินใจของผู้ซื้อ (Buyer's Purchase Decision) สรุปคือเหตุจูงใจที่จะนำมาซึ่งการซื้อหมอนรองคอกจากกากกล้วย ได้แก่ ซื้อเพื่อนำมาใช้เพื่อสุขภาพ ราคาไม่แพง ความนุ่มของผลิตภัณฑ์และไม่มีกลิ่นอับ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะมีดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับลวดลายและความหมายของลวดลายผ้าขาวม้า ที่นำมาใช้เป็นปลอกหมอนรองคอกจากกากกล้วย เพื่อสร้างความโดดเด่นและเรื่องราวให้กับบรรจุภัณฑ์ ทำให้ผลิตภัณฑ์แตกต่างจากผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่แล้วในท้องตลาด และควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนในการทำ ซึ่งการวิเคราะห์ต้นทุนนั้นจะทำให้สามารถตั้งราคาขายได้อย่างสมเหตุสมผล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในอนาคต

อาจมีการยกระดับคุณภาพ มาตรฐานของผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่า และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ทำให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เพิ่มช่องทางการตลาดเพื่อไปสู่ตลาดสากล และอาจมีการต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น จากเดิมที่มีเพียงหมอนรองคอ ควรพัฒนาให้อยู่ในรูปแบบใหม่ อาทิเช่น ทำเป็นหมอนอิง หมอนสำหรับนอน หรือหมอนชนิด เป็นต้น รวมถึงมีการเพิ่มลวดลายของผ้าทอไทยทรงดำหรือที่เราเรียกว่าผ้าขาม้าให้มีความหลากหลาย ให้ดูทันสมัย และในอนาคตการทำเป็นโครงการใหญ่ๆก็จะสามารถสร้างรายได้ให้กับเศรษฐกิจในชุมชนได้อีกด้วย

8.รายการอ้างอิง

- จรีวรรณ จันทลา และคณะ. (2554) การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทยทรงดำ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์. กระทรวงวัฒนธรรม:กรุงเทพฯ.
- ประชิด ทิณบุตร. (2559). ความสำคัญของการบรรจุภัณฑ์. สืบค้น 27 พฤศจิกายน 2563, <https://www.tpppackage.com/article/4/ความสำคัญของการบรรจุภัณฑ์>
- พรรณธิดา เหล่าพวงศักดิ์. (2562). การประยุกต์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในผลิตภัณฑ์มะพร้าวตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม. คณะวารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ.
- มัทนา ขำหาญ และคณะ, 2559. “การออกแบบผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรมเครื่องเรือนจากเส้นใยต้นกล้วย.” วารสารวิชาการ ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รุ่งฤทัย รำพึงจิต และคณะ, 2558. พัฒนาวัสดุตกแต่งงานหัตถกรรมประเภทเครื่องจักสานจากเส้นใยกล้วย. สืบค้น 15 เมษายน 2563, จาก https://repository.rmutp.ac.th/bitstream/handle/123456789/1981/HEC_59_05.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- รัตนเรขา มีพร้อม และอดิเทพ สุรพงษ์ พิวัฒน์. (2560). การออกแบบเสื้อคลุมสตรีจากผ้าขาวม้าด้วยเทคนิคการปรับแบบตัด. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน, คณะเกษตรศาสตร์และเทคโนโลยี, สาขาวิชาสิ่งทอและการออกแบบ.
- สุภางค์ จันทวานิช, (2553). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สานพลังประชารัฐ. (2560). ผ้าขาวม้าท้องถิ่นหัตถศิลป์ไทย. สืบค้น 29 พฤศจิกายน 2563, จาก <http://prsthailand.com/th/news/10/>
- CSJOY.COM. (2559). ผ้าขาวม้าสืบสานวิถีไทย สืบค้น 29 พฤศจิกายน 2563, จาก <http://www.csjoy.com/story/thai/thai02.htm/>
- Kotler, P. (2003). Marketing management (11th ed.). Upper Sanddle River, NewJersey: Prentice Hall.
- Shelly, D. F. (1995). Tackling family member compensation. American Printer, 215, p. 2.